

ירושלים, י"ט בטבת תשפ"ה
19 בינואר 2025

מדיניות ותנאים כלליים למבקש היתר החזקה בתאגידים בנקאיים, בנותני שירותי תשלום בעלי חשיבות יציבותית ובתאגידי החזקה בהם

1. רקע

- 1.1. חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן – החוק) קובע כי כל החזקה באמצעי שליטה בתאגיד בנקאי או בנותן שירותי תשלום בעל חשיבות יציבותית או בתאגיד החזקה בהם (להלן – תאגידים שהחזקתם טעונה היתר) בשיעור העולה על 5%, מחייבת קבלת היתר החזקה מנגיד בנק ישראל (להלן – הנגיד) לאחר התייעצות בוועדת הרישיונות.
- 1.2. במתן היתר החזקה תיבחן התאמתו של המבקש להחזיק את אמצעי השליטה בהיקף המבוקש, ובכלל זה ניסיונו העסקי, עיסוקיו ועסקיו האחרים, חוסנו הכלכלי וניקיון כפיו; כמו כן יובאו בחשבון ההשלכות האפשריות של מתן היתר החזקה על היכולת לכוון את עסקי התאגיד שהחזקתו טעונה היתר, הקיימת או העתידית.
- 1.3. במסמך זה מפורטים הקריטריונים המשמשים בסיס לבדיקת מבקש היתר החזקה בתאגיד שהחזקתו טעונה היתר, למעט גוף המנוי בפסקה (1) להגדרה "נותן שירותי תשלום בעל חשיבות יציבותית" שבסעיף 36 לחוק ושלא מתקיימים בו התנאים המנויים בסעיף 36(ב) לחוק.
- 1.4. ההוראות והקריטריונים המפורטים במסמך זה הם בבחינת קווים מנחים שישומו בפועל תוך הפעלת שיקול דעת בהתאם לנתוני התאגיד שהחזקתו טעונה היתר ובעלי ההיתר הפוטנציאליים. יתכנו סטיות מהקריטריונים ומהתנאים המפורטים אם ישוכנע הנגיד כי קיימים, בין השאר, טעמים המצדיקים לעשות כן או אלמנטים המפצים על הסטייה מהקריטריונים, וכי הסטייה אינה פוגעת במטרות העומדות בבסיס קביעתם של הקריטריונים ושל התנאים. בנוסף, רשאי המפקח על הבנקים (להלן – המפקח) לדרוש נתונים ומסמכים נוספים הדרושים, לדעתו, לשם בחינת הבקשה.
- 1.5. בנק ישראל פרסם מספר מסמכי מדיניות, שעניינם מתן היתרי שליטה בתאגידים הטעונים היתר^{1,2} ומתן היתרי החזקה לגופים המנהלים כספי לקוחות בתאגידים אלו³, מסמך זה אינו עוסק במקרים אלה.

¹ <https://www.boi.org.il/21605> - קריטריונים ותנאים כלליים למבקש היתר לשלוט ולהחזיק אמצעי שליטה בתאגיד בנקאי מה-11 ביולי 2013.

² <https://www.boi.org.il/21608> - קריטריונים ותנאים כלליים למבקש היתר לשלוט ולהחזיק אמצעי שליטה בסולק ובחברת כרטיסי אשראי מה-29 במאי 2018.

³ <https://www.boi.org.il/21686> – היתרי החזקה בתאגידים בנקאיים, בסולקים ובתאגידי החזקה בהם לגופים המנהלים כספי לקוחות מה-21 ביולי 2019.

- 1.6. מדיניות זו לא לוותה בפרסום דוח לפי חוק עקרונות האסדרה, התשפ"ב-2021 (להלן – חוק האסדרה) לאור הפטור הקבוע בסעיף 34(ג)(2) בחוק האסדרה, שכן ההשפעות הישירות והעקיפות שצפויות להיות למדיניות על הגורמים שעליהם היא נועדה לחול או על אינטרסים מוגנים אחרים, לרבות עלות הציות לה, אינן מהותיות. בנוסף, למדיניות לא נדרשת בחינה תקופתית לנוכח סעיף 36(א)(1) לחוק האסדרה מאחר שהקצאת המשאבים הנדרשת לשם ביצוע בחינה כאמור היא בלתי סבירה בהתחשב בעלות הציות למדיניות וכן העקרונות המפורטים במדיניות אינם מהווים שינוי תשתיתי מאחר וליבת המדיניות מיושמת בפועל כבר מספר שנים במקרים פרטניים.
- 1.7. תחולת המדיניות מיידית.

2. עקרונות למתן היתרי החזקה

- 2.1. היתר החזקה יוגבל ויעמוד לכל היותר על שיעור של עד 10% מכל סוג של אמצעי שליטה בתאגיד שהחזקתו טעונה היתר.
- 2.2. היתר החזקה יותנה, בין היתר, בשני תנאים מצטברים:
- (א) לתאגיד שהחזקתו טעונה היתר יש בעל שליטה.
- (ב) התאגיד שהחזקתו טעונה היתר לא הונפק לציבור.
- 2.3. על אף האמור בסעיף 2.1, בבנק בעל היקף פעילות קטן כהגדרתו בסעיף 1ב5 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א-1981, שעומד בשני התנאים המצטברים כמפורט בסעיף 2.2 לעיל, היתר החזקה יעמוד על שיעור של עד 20% מהזכות להשתתף ברווחי התאגיד (זכויות בדיבידנד) והזכות ליתרת נכסי התאגיד בעת חיסולו לאחר סילוק חובותיו (זכויות ביתרת הנכסים בפירוק), תוך שזכות ההצבעה באסיפה הכללית והזכות למינוי דירקטורים תוגבלנה לשיעור של עד 10% וזאת לתקופה של עד עשר שנים, שלאחריה היתר החזקה יוגבל ויעמוד לכל היותר על שיעור של עד 10% מכל סוג של אמצעי שליטה, כאמור בסעיף 2.1.
- 2.4. ככל שניתן היתר החזקה, בין אם לפי סעיף 2.1 ובין אם לפי סעיף 2.3, ולאחר מכן חדל להתקיים אחד מהתנאים המצטברים שבסעיף 2.2, יידרש בעל היתר החזקה לרדת לשיעור החזקה שלא יעלה על 5% מכל סוג של אמצעי השליטה בתאגיד שהחזקתו טעונה היתר, תוך שניים עשר חודשים מהמועד בו חדל התנאי להתקיים (להלן – התקופה). מתחילת התקופה לא יוכל המחזיק לעשות שימוש בזכות ההצבעה באסיפה הכללית שמקנים אמצעי השליטה המוחזקים על ידו העולים על 5% ולא יוכל לעלות בשיעור החזקתו.
- 2.5. בעל היתר לא יכוון את פעילות התאגיד שהחזקתו טעונה היתר ולא תהיה לו היכולת למנוע קבלת החלטות עסקיות בתאגיד.
- בעל היתר החזקה יחזיק את אמצעי השליטה לבדו ולא ישתף פעולה דרך קבע עם אחרים, לא עם בעל השליטה בתאגיד שהחזקתו טעונה היתר ולא עם כל מחזיק אמצעי שליטה אחר.
- 2.6. במקרים חריגים, כגון במקרה של זכויות שניתנו מכוח החוק טרם פרסום מסמך מדיניות זה, תיתכן סטייה ממדיניות זו בהתאם לשיקול דעתו של הנגיד.

3. דרך החזקת אמצעי שליטה

- 3.1. היתר החזקה יינתן לאדם שהוא יחיד "בשר ודם", או לתאגיד בלא שולט המחזיקים בתאגיד טעון היתר (להלן – מבקש היתר).
- 3.2. אם מבוקש להחזיק אמצעי שליטה באמצעות תאגיד, יידרשו כל השולטים בתאגיד לקבלת היתר החזקה.

3.3. מבנה ואופן ההחזקה צריכים להיות פשוטים, שקופים וברורים. קריטריון חשוב באישור מבקש ההיתר הוא היכולת לזהות את היחיד או היחידים בראש השרשרת ולאורך כל הגופים שבשרשרת ההחזקה.

3.4. מבנה ההחזקה המבוקש ייבחן תוך בחינת הגופים שבאמצעותם מוחזקים אמצעי השליטה, בין היתר, בהיבטי עמידה בהוראות כל דין, יכולת שליטה אפקטיבית, פוטנציאל לניגוד עניינים, התנהלותם התקינה, חוסנם הכלכלי ועוד. בהתאם לצורך, וכל מקרה לגופו, יידרשו שינויים וייקבעו תנאים נוספים, בין היתר, ביחס למבנה ההחזקות.

3.5. על מנת להבטיח את החזקת מבקש ההיתר בתאגיד שהחזקתו טעונה היתר, דרך ההחזקה תקובע. לפיכך, כחלק מתנאי ההיתר חל איסור לשנות את דרך החזקת אמצעי השליטה בתאגיד שהחזקתו טעונה היתר, ללא אישור מראש ובכתב מאת הנגיד או מאת המפקח, אם הוסמך לכך בהיתר ההחזקה. אין להוסיף או לשנות את המחזיקים בגופים שבשרשרת ההחזקה ללא אישור מראש ובכתב מאת הנגיד או המפקח, אם הוסמך לכך בהיתר ההחזקה.

4. חוסן כלכלי ויושרה אישית ועסקית

4.1. במסגרת בדיקת מבקש ההיתר ייבחנו חוסנו הכלכלי ויכולתו לבצע את ההשקעה בתאגיד שהחזקתו טעונה היתר.

4.2. היושר והיושרה האישיים והעסקיים של מבקש היתר ההחזקה מהווים שיקול משמעותי במסגרת הבדיקה. במסגרת זו תיבחן גם דרך עשיית העושר של מבקש היתר ההחזקה.

5. מבקש היתר החזקה שהוא קרן השקעות פרטית (Private equity)

5.1. בעת בחינת בקשה להיתר החזקה על ידי קרן השקעות פרטית (להלן - הקרן) יובאו בחשבון גם השיקולים הבאים:

5.1.1. הקרן היא בעלת היתר או הייתה בעלת היתר, באחת ממדינות ה-OECD, לשלוט או להחזיק בגוף פיננסי כגון: בנק, חברת ביטוח, סולק או חברת תשלומים.

5.1.2. מדיניות ההשקעות הכללית של הקרן, היסטוריית ההשקעות של הקרן, היקף הנכסים וההשקעות של הקרן, משך ההשקעה המתוכנן (עד ליציאה, exit), אסטרטגיית היציאה של הקרן מההשקעה, המומחיות ותשואות העבר.

5.1.3. השכלה, רקע מקצועי וניסיון של השותפים הכלליים, מנהלי הקרן וחברי ועדת ההשקעות שלה.

5.1.4. מידת יושרתם, מהימנותם וניסיונם העסקי של השותפים הכלליים בקרן, של מנהלי הקרן וכן של בעלי תפקיד אחרים השותפים בהליכי קבלת ההחלטות בקרן, יועצים ושותפים מוגבלים בעלי זכויות עודפות (כגון: זכויות הצבעה, זכויות וטו או זכות לקבלת רווחים עודפים). ככל שלדעת המפקח, השותפים הכלליים ובעלי תפקידים אחרים כאמור הם בעלי השקעה זניחה בכספים אותם הם מנהלים או לא משקיעים כלל, הרי שבחינת התאמתם לקבלת היתר לא תתבסס על חוסנם הכלכלי.

5.1.5. טיב העסקים והיעדר אירועי יושרה ומוניטין של העסקים בהם השקיעה הקרן.

5.1.6. מידת פיזור השותפים המוגבלים בקרן. לעניין זה יובהר כי רמת פיזור תיחשב גבוהה יותר ככל שכמות השותפים המוגבלים שאינם תלויים זה בזה תהיה גדולה יותר וכן שיעור השקעתו של כל שותף מוגבל כאמור, מתוך סך ההשקעות בקרן, קטן יותר. ככל שלדעת המפקח רמת הפיזור גבוהה מספיק, הרי שבחינת הבקשה לקבלת היתר תתמקד בשותפים הכלליים בקרן בלבד, ללא השותפים המוגבלים.

5.2. לצורך הבקשה לקבלת ההיתר, תציג הקרן את הנתונים והמסמכים הבאים:

- 5.2.1. מדיניות הקרן בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור.
- 5.2.2. הצהרת השותפים הכלליים ומנהלי הקרן כי קבלת כספי המשקיעים והשותפים המוגבלים בקרן, לרבות הנהנים הסופיים היחידים עומדת בסטנדרטים בינלאומיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור, לרבות בהוראות שנקבעו על ידי גופים בינלאומיים כגון: OFAC והאיחוד האירופי. בנוסף, על הקרן להתחייב לבדוק את הנהנים הסופיים בהתאם לרשימות ולחוקים הקבועים בדין הישראלי.
- 5.2.3. מסמכי יסוד הקרן, מסמכי ההתקשרות עם יועצים בעלי יכולת השפעה והכוונה על פעילות הקרן, דוגמה של מסמכי ההתקשרות של הקרן עם השותפים המוגבלים, וכן, פירוט הסכמים מיוחדים עם שותפים מוגבלים בעלי זכויות עודפות (כגון: זכויות הצבעה, זכויות וטו או זכות לקבלת רווחים עודפים).
- 5.2.4. מידע אודות כל מי שיש בידו, בין לבד, בין יחד עם אחרים, זכות לקבל יותר מ-10% מהכספים המושקעים בקרן. המידע יכלול לפחות שם, מספר זיהוי (מספר תעודת זהות, דרכון או רישום ברשם החברות או המקבילה אליו), ושיעור הזכאות מתוך סך הכספים בקרן. ככל שמדובר בישות משפטית או הסדר משפטי, הקרן תמסור גם את פרטי הנהנים הסופיים ובעלי השליטה בה. מידע זה יימסר גם כל אימת שיחול שינוי בהרכב השותפים המוגבלים בקרן באופן שאחד מהשותפים המוגבלים עלה על 10% מהכספים המושקעים בקרן.
- 5.2.5. אחת לשנה, תמסור הקרן מידע אודות מידת פיזור השותפים המוגבלים בקרן.
- 5.2.6. התחייבות הקרן כי החלפת השותפים הכלליים בקרן כפופה לאישור הנגיד ותהיה כפופה לבדיקת כשירות והתאמה, בהתאם לעקרונות המפורטים בסעיפים 5.1.3, - 5.1.4 ו-5.1.5 לעיל. החלפת מנהלי הקרן טעונה הודעה למפקח.

6. בירורים והגשת בקשות לפיקוח על הבנקים

- 6.1. המעוניינים בפגישת היכרות ומענה לשאלות בעניין מדיניות זו מוזמנים לפנות לגב' סימה שפיצר, מנהלת יחידת רישוי ובנקים חדשים בפיקוח על הבנקים באמצעות המייל LicensingApplications@boi.org.il או בטלפון 02-6552402.
- 6.2. הפיקוח על הבנקים צפוי להשיב על בקשה שהוגשה בתוך כ-4 חודשים מהמועד בו ניתן אישורו כי נתקבלו כל המסמכים הדרושים לבקשה.
